

Hvis man vil have en karriere, er det meget skidt at styrte ud ad døren to minutter før fyraften, fordi man skal hente børn eller købe ind.

Da jeg fyldte 40, besluttede jeg mig for, at det var slut med at gå med hestehale og ligne en ung pige, så nu sidder mit hår oppe på hovedet og dér bliver det siddende.

Folkets vrede – hendes styrke

Som ukronet dronning af Socialdemokratiet og økologisk frugtavl med otte tønder land burde hun have andet at se til på denne årstid. Men Ritt Bjerregaard (S) har igen overtrådt det danske æblemostreglement og sat sin person til folkeafstemning. Hvad er det lige, hun gør ved os?

PORTRÆT
Af STIG OLESEN

Benjamin Disraeli var 63 år, da han blev premierminister i Storbritannien, Richard Wagner var 63 år, da han skrev "Nibelungens Ring", Nikita Khrustjov var 63 år, da han blev ministerpræsident i Sovjetunionen og Samuel Beckett var 63 år, da han fik Nobelprisen i litteratur.

Ritt Bjerregaard (S) er 63 år og kandidat til overborgmesterposten i København.

Sammenligningen er ikke Ritt Bjerregaards.

Men den kunne sagtens have været det.

For beskedenhed er ikke en påfaldende egenskab hos den økologiske frugtavl og tidligere EU-kommissær, der gang på gang har overtrådt det danske æblemostreglements §1 stk.1 om at være som alle andre.

Det er hun ikke, snedkerdatteren fra København, og det har hun ingen planer om at blive, så derfor kan hun stadig påkalde sig det danske folks vrede i et omfang og med en glød, som ellers kun bliver meteorologer og sportskommentatorer til dels.

Men hvorfor alle disse følelser omkring en nydelig, ældre dame i spadsedrægt og Hermès-silkebluse?

FAKTISK KUNNE VI i ugens løb blot have registreret, at nu stiller en kendt og erfaren socialdemokratisk politiker op i kapløbet om overborgmesterposten i København efter Jens Kramer Mikkelsen – der er jo over et år til valget – og efter lidt snak om ældreomsorg, vuggestuepriser, trafikproblemer være gået videre til næste indslag.

Men sådan forløber det naturligvis ikke, når navnet er Ritt Bjerregaard.

Det var den jævnaldrende partifælle Svend Auken, der første gang beskrev fænomenet:

»Ritt formår at gøre ethvert politisk spørgsmål til en folkeafstemning om sin egen person«.

Så glemte blev alt om klassekvotienter, ghettodannelser og integrationsproblemer i hovedstadens skolevæsen, hvor 30 procent af forældrene foretrækker at sætte deres børn i privatskole.

I stedet skal københavnernes til stemmeurnerne og med deres kryds tilkendegive, om de synes Ritt Bjerregaard er for gammel til jobbet som byens førstedame, og om de i øvrigt er parate til at tilgive hende en over 30 år gammel hotelregning fra hotel Ritz i Paris, en (måske) tilbageholdt Storebæltstætte, en (måske) returneret fødselsdagsgave til Landbrugsrådet med ønsket om i stedet at få pengene, et (angiveligt) forsøg på at få ministerpensionen med til Bruxelles som lomme penge, en udtalelse om at EU-parlamentet ikke var et rigtigt parlament, en aldrig udgivet, men alligevel offentliggjort dagbog fra hverdagen i EU-kommissionen og en over 200 kvadratmeter stor penthouselejlighed på Vesterbro i København.

SAGEN DANMARK versus Bjerregaard synes aldrig at få ende, og irritationen/begejstringen over hende synes

at blusse op med en kvartaldranks regelmæssighed.

Måske er det hendes langsomme, velmodulerede stemme, der uanset emne og tidspunkt altid lyder som farvandsudsigterne på mellemøje og i de seneste årtier har dannet skole, så stort set alle kvindelige socialdemokratiske folketingsmedlemmer med Jytte Andersen i spidsen går rundt og taler, som var de konstant på valium.

Det kunne nationen måske leve med – man kan jo skruer ned for volumenkontrollen – men alvorligere er det, at Ritt Bjerregaard helt har ignoreret æblemostreglementets krav til en kvindes udseende i et mediestyret samfund.

Og at denne civile ulydighed finder sted i en behagesyg tid, da selv hendes partiformand Mogens Lykketoft har ladet sit elskede Trotskij-skæg falde af hensyn til vælgerne, gør ikke sagen bedre.

Man kan således høre alvorlige mennesker med frygtindgydende lange uddannelser hævde, at alt i

dansk politik havde set helt anderledes ud, hvis Ritt Bjerregaard blot af og til ville havde ladet sig se med udslået hår.

Så var hun blevet dronning af Socialdemokratiet, så var hun blevet Danmarks første kvindelige statsminister og så ...

INDEN DER DØMMES bodega over denne tilbagevendende politiske analyse, skal det understreges, at den fremsættes af både mænd og kvinder.

For eksempel af den veninde, der for nogle år siden tilmeldte sig Ritt Bjerregaards traditionelle oktober-tøsetur til en græsk ø i det lønlige håb endelig at opleve den kendte politiker med udslået morgenhår. Men for-gæves. Når de andre rejsedeltagere stod op, havde Ritt Bjerregaard allerede været på benene i flere timer og modte veninderne med et lille polsk smil, halvbriller og håret samlet i en stram knold i nakken.

»Da jeg fyldte 40, besluttede jeg mig for, at det var slut med at gå med

hestehale og ligne en ung pige, så nu sidder mit hår oppe på hovedet og dér bliver det siddende,« har hun understreget i et interview, hvor hun i øvrigt røber, at hun står op klokken seks hver morgen, at hun med lige stor fornøjelse lytter til Sibelius og Bruce Springsteen, og at Inge Eriksen er hendes yndlingsforfatter.

Også æblemostreglementets vigtige paragraffer om at udvise passende kvindelighed har den tidligere seminarietjunkt gang på gang overtrådt i sin lange politiske karriere. For eksempel har hun aldrig sagt tingene på en særlig sød måde. Hun har forlangt Grækenland ud af EU, hun har kaldt gamle partifæller for kustoder, landmænd for miljøsvin og hun har karakteriseret danske fødevarer som triste og fyldt med salmonella.

Det var ikke særligt sødt.

OG I SOCIALDEMOKRATIET kvitterede man ved at sætte en stribe kommissær-visiter i omløb: På en international pressekonference blev Ritt Bjerregaard

spurgte, om det var rigtigt, at hun blev født i en fattig hytte på landet? »Nej«, svarede kommissæren, »det var Poul Nyrup Rasmussen, jeg blev født i en krybbe, mens en stor stjerne lyste over byen.«

Den politiske frugtavl er ikke ubekendt med, hvordan hun virker på mange mennesker i det konsensusøgende Danmark. Hun kan blive meget ked af det, men har lovet sig selv aldrig mere at græde offentligt, som hun gjorde for åbent tv-kamera, da hun i 1978 måtte forlade Undervisningsministeriet.

»Det er en del af jobbet at møde mennesker, som har forudfattede meninger og ikke finder det mindst positive ved én – og det har jeg det svært med.«

Selv om Bjerregaard tidligt i sin karriere scorede mange kvindelige stemmer ved at fremstå som en forfulgt uskyldighed i en kold og brutal mandeverden, så var hendes usentimentale og velargumenterede forklaring på at fravælge børn i sit liv

med til at give hende tilnavnet is-dronningen.

»Hvis man vil have en karriere, er det meget skidt at styrte ud ad døren to minutter før fyraften, fordi man skal hente børn eller købe ind,« sagde hun befriende ærligt, men helt ude af takt med tidsånden, babyboommet, meningmålingerne og damebladene.

MEN HVAD MED Ritt Bjerregaards politiske resultater? Alle er enige om at rose hende for som ny fødevareminister beslutsomt og modigt at have håndteret mund-og klovesygen i 2000, og i de store internationale miljøorganisationer får hun en del af æren for Kyoto-klimakonferencens succes, men ellers husker man hende mest for som undervisningsminister at have indført den forhadte adgangs-begrænsning til de højere læreanstalter og for i 1978 at have gennemført en skolereform, der siden er blevet forbundet med mantraet "Hvad ikke alle kan lære, skal ingen lære".

I det danske æblemostreglement lægges der også stor vægt på, at vælgerne skal kunne genkende sig selv i politikkerne og deres livsførelse. Identifikation, hedder det. Også her går det igen galt. Ritt Bjerregaard er nemlig lykkelig i sit næsten 40 år lange ægteskab med universitetslektor Søren Mørch, der altid har taget sig af indkøb og madlavning. Og begge forklarer, at de har det usædvanlig sjovt sammen. Hvor mange par kan lige genkende det?

Bjerregaard og Mørch har næsten altid haft to boliger – i øjeblikket skifter de mellem et kartoffelrækkehus på Østerbro og en nedlagt landbrugs-ejendom med otte tønder land økologiske æbler i Stestrup ved Roskilde – og har i øvrigt i alle årene lagt vægt på at have selvstændige liv med egne og fælles venner.

SKAL MAN FORSTÅ danskernes stærke følelser omkring den tidligere undervisningsminister, socialminister og fødevareminister må det med, at hun uden omsøb har indrømmet aldrig at have drukket sig fuld eller røget.

Meget kan danskerne tilgive hinanden, men den slags selvkontrol betragtes som behandlingskrævende, og Ritt Bjerregaard har da også måttet se sig i uafbrudt psykoanalyse på medierne læderbriks siden hun i 1971 blev medlem af Folketinget.

Det er for eksempel en populær antagelse, at hendes meget omtalte bjergsomhed – overborgmesterjobbet vil give ca. 1,4 mio. om året kr. plus privat chauffør – skyldes den fattige opvækst med forældre og to søskende i en lille toværelses lejlighed uden bad på Vesterbro i København. Flere iagttagere har også peget på, at Ritt Bjerregaards store interesse for mangesjernet gastronomi – andre skal dog helst stå i køkkenet, indrømmer hun – kan henføres til, at hun som barn var direkte fejler næret og sammen med en lillebror blev hospitaliseret med vitaminmangel.

Og i denne uge fik alle lænestolsterapeuterne så atter travlt foran tv-skærmene.

DEN POLITISKE SFINKS var vendt tilbage i rampelyset for ikke helt at blive glemte; men også for at værne om sin egen gåde.

Og så var den italienske kardinal Eugenio Pacelli for øvrigt 63 år, da han som pave Pius XII i 1939 blev udpeget som den romersk-katolske kirkes overhoved. Men som sagt, det er helt uden sammenligning.

stig.olesen@jp.dk

MIK ESKESTAD fot. LARS PRYDS del.

Illustration: LARS PRYDS

